СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 285. Джерзи Сити, Н. Дж., пятниця, 6. грудня, 1929. VOL. XXXVII. No. 285. Jersey City, N. J., Friday, December 6, 1929. THREE CENTS.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАПОВІДАЄ БЮДЖЕТОВІ НАДВИШКИ

ДОМАГАЄТЬСЯ УХВАЛИ БЮДЖЕТУ НА СУМУ $4,102,938,700.

ВАШИНГТОН, 5. грудня. — Президент Гувер переслав конгресови бюджетовий прелімінар, який виставлено на суму $4,102,938,700. Бюджет минулого року виносив $4,023,681,900. Разом з тим президент заповів, що фіскальний 1930 рік, який кінчиться з днем 30 червня 1930 р., принесе надвишку в сумі $225,581,534. Надвишка за 1931 рік виноситиме $122,788,966.

ВЕР БОРОНИТЬСЯ.

КАЖЕ, ЩО ЙОГО ВИБРАНО СЕНАТОРОМ „ЧЕСНОЮ" ДОРОГОЮ, НЕ ИНАКШЕ ЯК ИНШИХ СЕНАТОРІВ.

ВАШИНГТОН, 5. грудня. — Перед сенатом станув вчора Вилієм Вер, котрого вибрано в 1926 році сенатором з стейту Пенсилвенія. Вера не допущено до сенату по причині слідства, яке заряджено зприводу його виборів. Верови закидувано, що його виборча машина допускалася великих надужить, записуючи виборцями людей, які не істнують, тероризуючи і підкуплюючи дійсних виборців.

Вер відповідав на закиди спокійно й твердив, що його виборчі видатки менші як багатьох инших сенаторів та що він вибраний більшістю 200,000 голосів і ніхто не повинен йому відбирати того права, яким його наділив нарід, а який обороняє конституція.

ГОДІ ЗНАЙТИ ВБИЙНИКА РОТШТАЙНА.

НЮ ЙОРК, 5. грудня. — Виходить з розправи проти Мек Мануса, обжалованого за вбивство світового гемблера-міліонера Ротштайна, що годі Мек Манусови доказати злочину й він вийде на волю.

ФОТОГРАФІЯ ОШУКАНЦЯ ПО РАДІО.

НЮ ЙОРК, 5. грудня. — С. Вестгард видобув обманчим способом від Чейз Нешенел Бенк $60,000 і втік до Англії. Там його пошукувала поліція, але не могла пізнати. По радіо вислано з Ню Йорку фотографію Вестгарда й на підставі фотографії пізнали сейчас обманця й арештували.

ЛИНДБЕРГ РАТУЄ.

КЛІВЛЕНД, 5. грудня. — Чардз Линдберг вибирається в товаристві 15 літаків за пошукуванням Веслея Смита, котрий перевозив почту й пропав від понеділка без сліду.

СТИМСОН ПОЇДЕ КОРАБЛЕМ „БРЕМЕН".

ВАШИНГТОН, 5. грудня. — Секретар стейту Стимсон і американські делегати на морську конференцію в Лондоні радили над тим, яким їм кораблем їхати: американським чи англійським. Вкінці станули на тім, щоби їхати німецьким кораблем „Бремен", бо він найскорший.

ЗДЕРЖАВ ЗНИЖКУ ПЛАТЕНЬ.

НЮ ЙОРК, 5. грудня. — Д-р Мичел, директор Краєвого бюра економічних дослідів подає, що організовання економічних сил Америки з боку Гувера спричинило припинення загальної знижки заробітних платень, на що заносилося.

ВИСТУПАЮТЬ ПРОТИ ПЕНСІЙ НА СТАРІСТЬ.

НЮ ЙОРК, 5. грудня. — Есемблимен Френк Бернард з Бофало полемізує з асекураційними компаніями, котрі виступають проти забезпечення на старість, яке задуме завести нюйорський стейт. Компанії твердять, що це коштуватиме стейт забогато гроша, а замісць стейтової реформи пропонують завести ґрупову асекурацію.

ТРЕБА ПІДНЕСТИ НАУКУ АВІЯЦІЇ.

ВАШИНГТОН, 5 грудня. — Конгресовий комітет для воздухоплавби подає у своїм річнім звіті, предложенім конгресови, що Америці ще далеко до того, щоби дорівнати иншим краям на полі авіяції. Комітет каже, що в першу чергу треба піднести саму науку авіяції.

РАДІО ПРИ ПОХОРОНАХ.

ЕЛИЗАБЕТ (Ню Джерзі), 5 грудня. — На зборах погребників з стейту Ню Джерзі поставлено й ухвалено резолюцію, щоби домагатися від радіо-стацій, щоби вони призначували одну годину кождого дня пополудні на похоронні пісні, бо в той спосіб буде можна облекшити родинам похоронні паради.

СІМ ГОДИН НА ЗАБАВУ ДЛЯ ДІТЕЙ.

НЮ ЙОРК, 5 грудня. — Д-р Джей Б. Неш, директор здоровля й фізичного виховання при учительськім семинарі нюйорського університету, подає, що діти потребують великого руху, щоби їх мускули могли відповідно розвинутися. Дитина ў віці коло 10 літ повинна мати денно яких 7 годин вільного часу на забаву. Теперішня школа рішучо забирає забогато часу на шкільну науку.

ПРОТИ ІМІГРАЦІЇ З МЕКСИКА.

НЮ ЙОРК, 5 грудня. — Делегати організації „Ди Блайд Пейтриотик Сосаєтіз" рішили на своїй конвенції домагатися від конгресу припинення імігарції з Мексика як непожаданої і невідповідної до побільшення числа американських горожан. У резолюції підноситься, що до 1921 року прибувало з Мексика до Америки річно не цілих 15,000 імігрантів, а тепер, коли заведено обмеження, прибуває понад 50,000.

АПОСТОЛ ЕСПЕРАНТА.

НЮ ЙОРК, 5 грудня. — Прибувший до Ню Йорку Ернест Аркдекон, президент французького товариства для пропаганди есперанта, твердить, що ті, хто вміють читати, можуть навчитися за кілька тижнів, без школи, з книжки, яка має всього шість сторін граматики.

НЕМА ЩО ЇСТИ НА УКРАЇНІ.

Харчова справа в Катеринославі терпить страшну катастрофу. Населення вже від довшого часу не має зовсім мяса та товщевих продуктів. Недавно прислали сюди большевицькі харчові органи різану птицю, але вона вся була така худа, що зовсім не надавалася до смаження й варення. Робітники з Катеринослава післали до Москви телеграму з проханням негайно зарадити харчовій кризі. Як звичайно, Москва відповіла, що все буде зроблене „по щучому велінню".

З УКРАЇНИ РЕТЕЛЬНО СТЯГАЮТЬ ГРОШИКИ ДЛЯ МОСКВИ.

Союзний уряд, збільшивши загальну суму третьої позички індустріялізації на 150 міліонів карбованців, підвищив завдання усім републикам на 20%. 15 листопада на засіданні Центральної Комісії сприяння держпозичкам при ВУЦВК керівник валютної управи Наркомфін тов. Загер повідомив, що вже на 10. листопада Україна, за неповними даними, чимало перевищила це збільшене завдання й замісць 174 міліонів зреалізувала на 179,000,000 карбованців. До цієї суми треба ще додати реалізацію по 8 округах, які не дали відомостей за період 1—10. листопада. Отож **Україна перша зі всіх союзних републик виконала свої зобовязання щодо реалізації третьої позички.**

САБОТАЖНІ АКТИ.

Польські часописи доносять, що невідомі особи вілізли до будинку військових летунських складів у Скнилові та, обливши літаки бензиною, підпалили їх. Одно крило літака вже горіло, але сторожа доглянула й погасила вогонь. Поліція веде слідство, підозріваючи в тім діло саботажників.

В ночі з 30-на 31. жовтня підрізали незнані люде біля села Товстеньке 11 телефонічних стовпів і звалили їх на землю. Поліція арештувала 18 хлопців під замітом того злочину. Староство зарядило варту в цілому повіті і щоночі пильнують стовпів 15—20 людей з кожного села.

ВБИВСТВА НА СЕЛІ.

У селі Перекальці (коло Товстого), скалатського повіту, вбили в половині жовтня парубки римо-католики, члени „Стшельца", діяльного члена читальні „Просвіти", парубка Н. Шквиру, сина Панаса. Перекалецькі — це невеличке сільце, а фактично присілок Товстого, так, що воно живе спільним життям з Товстим. Вбивства на товстецькому терені — не новина. Перед двома літами парубки, римо-католики, побили були в страшний спосіб тамошнього молодого, ідейного ремісника Тучапського, що був діяльним членом виділу чит. „Просвіти", а який наслідком побоїв утратив цілковито здатність до праці і став каліков на ціле життя. В липні цього року парубки тієї самої категорії побили смертельно молодого парубка-Українця. Словом, гуляють і нападають безборонних. „Стшелец" розпрджає, як бачимо, добрим контингентом активістів.

БАНДУРИСТ ЄМЕЦЬ НА РАДІО.

Приїхавший щойно до Америки великий український бандурист професор **В. ЄМЕЦЬ**, привітає своїх земляків в Америці виступом на Радіо.

У неділю 8 грудня він буде грати на бандурі із стації WAAT в часі українського програму, який починається о 2 годині 45 хвилин по обіді.

2,250 НА МИНУТУ.

Німець Гуго Кеніг змайстрував карабін, що дає на минуту 2,250 стрілів. Сей карабін стріляє не порохом, а воздухом, згущеним у плин. Винахід є в руках англійського міністерства війни.

ЗА ПОЛІГАМІЮ.

У львівськім слідчім суді розглядано справу Адольфа Айснера, якому акт обвинувачення закидає полігамію. Обвинувачений оженився в 1921 р. з жидівкою Регіною Риманівною з Відня, а покинувши її, оженився ще раз із Броніславою Копівною, перейшовши з жидівської релігії на католицизм. І цю жінку покинув ненаситний Дон-Жуан, і в 1927 р. взяв цивільний шлюб з Естерою Козловською, жидівкою, якій показав давню свою жидівську метрику заперед його переходу на католицизм. Але попередня його жінка Бронислава Копівна довідалась про те і віддала цю справу до суду.

УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО.

У Львові відбулася виставка образів, учнів малярської школи О. Новаківського. Серед виставлених робіт було кілька надзвичайно оригінальних і цікавих праць, що виказують сильні молоді таланти.

Найбільше виставляли свої праці: Г. Смольський, С. Гординський, Р. Чорній, М. Мороз, С Луцик і кілька инших.

Звертав на себе увагу образ Гриця Смольського, що зображує відворот українського війська. На возі присілися стрільці, а біля воза упав один недужий. Инші, втомлені, йдуть сумні, понурі. На другому місці стоїть велика могила. Біля неї кости Січового Стрільця, що в мертвій руці держить кріс. З костей і з могили виростають червоні маки.

ЦУКРОВІ І ТОВЩЕВІ ДЕРЕВА.

Провідник наукової подорожі — Маршаль, який вибравсь, щоби розслідити краї над рікою Амазонкою, подає дуже цікаві вісти про свою подорож. Подорожні відкрили два дерева, зовсім досі незнані. Одним з тих дерев є цукрове дерево, а друге можна назвати товщевим. Товщеве дерево видіває з себе товщ, котрий пригадує зовсім з смаку, як і з вигляду, звірячий товщ. Знова цукрове дерево має під корою маленькі зеринятка цукру, який заступає правдивий рафінований цукор. Відкриття ті доказують, що природа є найкращим господарем і змогла приготовити для людей товщ і цукор так, щоби кожний чоловік міг жити без труду. Цікаве однак, що допера так пізно зроблено ці відкриття, які доказують рівночасно, що ми не пізнали ще докладно і цілковито землі, на якій живемо.

З ХАРЧАМИ ЗЛЕ.

Краєві комуністичні газети все частіше друкують відомости про недостачу деяких харчових продуктів то в одній частині Радянщини, то в иншій. В комуністичних кооперативах можна дістати ріжні солодощі й горілку та вино, але часто навіть чорного хліба нема, а про масло, цукор, солонину й рибу годі говорити.

НЕ ХОЧУТЬ МОЛИТИСЯ ЗА ВІЙНУ.

По всіх христіянських краї-нах моляться за перемогу своїх вояків. Томас Вілямс, пастор одної з церков в Англії, подав петицію до своєї церковної влади, щоби викреслила з молитовника молитву за воєнну перемогу. Церква, каже він, не повинна мати нічого спільного з війною.

10,000 ВЕСІЛЬ ДЕННО В ЕВРОПІ.

Урядова статистика стверджує, що в цілій Европі, з Совітським Союзом включно, відбувається біля 4 міліони весіль на протязі цілого року. Таким чином більш-менш 10,000 пар денно заключають подружжа в Европі.

ЛІБЕРАЛИ ПРОТИ УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ.

Румунські лібералі виступають проти українських шкіл у своїх газетах і пишуть: „Коли Українці хочуть шкіл, то хай собі збудують, як мають гроші". Оце відповідь ліберапів українському народови, який, як кождий инший народ, сповняє свої обовязки супроти держави.

ВІК ДЕРЕВ.

З дерев більше як сто літ жиють: береза, ясень, боз. Пересічно 245 літ жиє бук, 275 літ модрень, пересічно 300 літ дуб. Ялиця жиє пересічно 425 літ. Між нашими деревами найдовший вік має смерека, бо жиє до 700 літ. Се пересічно, отже може бути ще старша смерека.

ЖІНКА-ЗВІР.

В Кімполюнзі (Румунія) почався процес проти Аксенії Варлан, яка усунула з життя кілька осіб із своєї родини, щоби стати одинокою господинею на господарстві. Аксенія Варлан палила живцем і вбивала свої жертви без найменшого милосердя. Насамперед забила вона свою сестру, якої труп опісля спалила. Потім забила 1927. року свого батька, а рік пізніще маму. Коли її наймичка, Рахіля Гейсан, відкрила в гною людську руку й сказала про це своїй пані, то ця постановила усунути з цього світа і свою наймичку. Однак цю вона лише приголомшила. Наймичка втікла і зголосила, що знала, жандармам. Варланову арештовано. Виявилося, що вона задушила своїх четверо дітей, з яких оставила собі на памятку вуха, ніс і пальці. Є підозріння, що жінка-звір замордувала також двох своїх наймитів.

Процес зістав відроченний тому, що більша часть свідків не явилася.

МУКДЕН НЕ ГОДИТЬСЯ НА УМОВИ РОСІЇ

МАНДЖУРСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО НЕ ПОГОДЖУЄТЬСЯ НА ПОВОРОТ ДО КЕРУВАННЯ ЗАЛІЗНЕЦЕЮ БУВШОГО ЇЇ УПРАВИТЕЛЯ ТА ПОМІЧНИКА ЙОГО.

МУКДЕН (Манджурія), 5 грудня. — Сюди повернулася китайська делегація, котра їздила до Нікольсько-Усурійська для переговорів з большевиками в справі залагодження конфлікту ізза Східно-Китайської залізниці. Вона привезла з собою прелімінарний договір у справі залагодження конфлікту з Росією.

Негайно в ночі була скликана манджурським урядом політична нарада, на якій відкинено російські умови й прелімінарний договір, котрий привезла з собою делегація. Манджурія не погоджується на призначення управителем залізниці знову Ємшанова та помічником йому Айсмонта. Китайці вважають ці дві особи виновниками всього конфлікту, який виник ізза большевицької пропаганди в Манджурії.

Лише тоді, коли Росія не буде домагатися призначення цих двох осіб на старі становища, можна буде Манджурії погодитися на инші вимоги большевиків. Таке запало рішення манджурської верховної політичної наради.

ПРОТИ ВТРУЧАННЯ АМЕРИКИ.

ЛІТВИНОВ ЗАЯВИВ, ЩО НОТА АМЕРИКИ З ПРИГАДКОЮ ПРО ПАКТ КЕЛОГА Є НАПАД НА РОСІЮ.

МОСКВА (СССР), 5 грудня. — На засіданню центрального виконавчого комітету комуністичної партії заступник комісаря закордонних справ, Літвінов, виголосив двогодинну промову в справі закордонної політики Росії. Давши загальний огляд міжнародного становища, він найдовше зупинився на останній ноті Злучених Держав.

В своїй промові він назвав виступ Америки інтервенцією та непотрібним втручанням її в російсько-китайські справи. Цей акт Злучених Держав треба трактувати як неприязний виступ супроти Росії саме в той час, коли вона стоїть на шляху до полагодження конфлікту з Китаєм.

Особливо звернув увагу Літвінов на те, що Америка мовчала, коли властиво перший Китай порушив пакт Келога, захопивши в свої руки Східно-Китайську залізницю. Лише тепер, коли Росія стоїть на шляху бажаного для неї закінчення конфлікту, Злучені Держави виступили, очевидно з метою пошкодити большевикам осягнути корисні для себе наслідки.

В такому сенсі, як говорив Літвінов, освітлює події також і вся комуністична преса. Лише на вулиці серед людей та особливо на трамваях доводиться чути вислови довіря й симпатій до Америки, яка в голодні роки вратувала багато населення від смерти, а тепер посилає в Росію своїх фаховців та машини.

„ДОБРА" ПОЖЕЖНА СТОРОЖА.

БУКАРЕШТ (Румунія), 5. грудня. — В Каракалі арештовано всю пожарну сторожу за те, що не могла гасити пожежі власного її будинку, бо всі пожежники були пяні. Коли виникла пожежа в будинку місцевої пожежної команди, всі члени її міцно пили в сусідньому салуні. Довелося приватним мешканцям міста ратувати свою пожежну команду.

Підчас гашення вогню багато людей було покалічених, але вратувати будинку не змогли. Все майно сторожі й будівля згоріли до щенту.

ДИВУЮТЬСЯ ВОЄННОМУ БЮДЖЕТОВИ АМЕРИКИ.

ПАРИЖ (Франція), 5. грудня. — Місцева преса вважає послання президента Гувера до конгресу приязним супроти инших держав. Але звертає на себе увагу значний зріст воєнних витрат Злучених Держав на свою оборону. В той час як Франція, яку часто називають найбільше мілітарною країною, зменшує свій воєнний бюджет, Америка його збільшує. Це викликало здивовання серед Французів.

Газети говорять, що найліпшим доказом дійсно миролюбивих прагнень Америки було би зменшення її воєнних витрат, не чекаючи, поки міжнародніми договорами вони будуть обмежені.

ДРУГА РЕПАРАЦІЙНА КОНФЕРЕНЦІЯ.

НАРАДИ В СПРАВІ ЗАТВЕРДЖЕННЯ Й ОСТАТОЧНОГО ПРИНЯТТЯ ДЕРЖАВАМИ ПЛЯНУ ЙОНГА ВІДБУДУТЬСЯ В СІЧНІ.

ГАГА (Голяндія), 5. грудня. — Голова репараційної конференції, премієр-міністер Жаспар, повідомив, що друга конференція в справі приняття пляну Йонга відбудеться 3 січня 1930 року. Для цієї конференції тепер приготовляється відповідне помешкання в будинку парляменту.

ПРОТИ ПРИЗНАННЯ БОЛЬШЕВИКІВ.

ЛОНДОН (Англія), 5. грудня. — Палата лордів 43 голосами проти 21 висловилася проти відновлення дипломатичного звязку між Англією й Радянською Росією. Причиною цієї ухвали було те, що большевики не дали відповідних гарантій англійському урядови про припинення комуністичної пропаганди в Британській імперії.

Ця постанова практичного значіння не має, а лише дає моральну підтримку політиці Америки супроти радянського уряду Росії.

СПОДІВАЮТЬСЯ СПОКОЮ.

ВАРШАВА (Польща), 5. грудня. — Пороблено всі приготовання зі сторони президента сойму, Дашинського, щоби не допустити до перешкоди засідання сойму. Сподіваються, що все буде гаразд, бо замісць Пілсудського виступить міністер Матушевський з поясненням бюджету.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПИСЬМО ПРЕЗИДЕНТА ДО КОНҐРЕСУ

Як другі президенти, так і Гувер вислав до конґресу з нагоди отворення річної сесії письмо про працю, яка жде конґрес. Се письмо відповідає так званим троновим промовам у монархіях і, як ті тронові промови, мусить згадувати масу preріжних справ. Через те й се письмо, як тронові промови, більше людий буде хвалити як читати.

Говорить у письмі президент Гувер: про заграничні відносини, потребу мира, обмеження зоружень, заграничних представників; про „филю безтямної спекуляції шерами" та відвернення капіталу від бизнесу до сеї торговлі; про економічні переміни наслідком сього; про тарифу й потребу зменчення податків. У всіх сих справах президент займає далі становище, вже давно заняте. Звичайно, не показує він охоти натискати на конґрес; волить іти за волею конґресу.

Лишень з нагоди прогибіції зпід президентового пера вийшли дещо цікавіші заяви. Передовсім заслугує на увагу признання президента, що в Дистрикті Колумбія виконування прогибіції стоїть краще, як деинде в краю, але й там воно ще далеке від досконалого. Хочеться сказати: коли в Вашинґтоні прогибіції не виконується як слід, то щож допеrва діється по других містах, де справа стоїть гірше?

Коли такий стан, то цікаво, яку на се пораду дає президент у своїм письмі. Він радить просто краще виконувати прогибіцію. Для сеї цили він радить перенести уряд прогибіції зпід контролі департаменту скарбу під контролю департаменту судівництва, хоча він хоче ще далі лишити розділювання алькоголю для промислових цілий скарбови проти виразного бажання загорілих прогибіціоністів з табору методиських інквізиторів. Він радить упростити судове поступовання в прогибіційних справах.

Чи поможе се все? Противники прогибіції кажуть, що не поможе й показують на факт, що від заведення прогибіції люди пють щораз більше. Президент Гувер відай самий так думає, коли він каже, що прогибіції уряд не зможе виконати так довго, як довго його буде виконувати один тільки уряд, а не всі горожани. Читаючи се, можна спитати:

Чомуж у такому случаю говорити про уряд і горожан? Чому не звернутися до самого таки закона й не прослідити, чи він відповідає бажанню населення?

Письмо президента Гувера до конґресу показує, що ся переломова хвиля ще не наспіла. Уряд ще далі воліє держатися старої політики „пхати з дня на день" радше, як се було в покійній австрійській монархії, ніж рішучим і відважним кроком розвязати справу. Але й уряд не один тут винуватий. Народ теж до такого кроку не доріс.

О. Сновида.

ПРОСТІШЕ КУРС!

Тяжкі часи переходить тепер українська суспільність в Галичині і на Волині. Хоч назверх сього й непомітно.

Не говорю про нужду, терор урядовий то що. Грізніша небезпека стала перед нами. Як прийшла постанова 14 марта 1923 р. про признання Галичини Польщі, — зароїлося у нас від всяких „орієнтацій". Одні орієнтувалися — на „автономію" в рамах Річи Посполитої, другі на обеднання з москвофілами, треті — на Совітську Росію, що, мовляв, „визволить" нас; — а передумовою всіх отих орієнтацій була думка, що вороги українства захочуть говорити з ним, з його провідниками...

Аж тепер всім стало ясним, що ніхто з тих ворогів з нами й не думає пактувати; що одинокою мрією, **единим їх пляном є — знищити, розколоти, унешкідливити політично українську інтеліґенцію** (незалежно від партійної приналежности), а тоді — взяти за чуба нарід.

Польща мала до того два козирі в руках: москвофілів (правих) і так зв. „реґіоналістів" (на Волині). Давніше, перед війною, були такі москвофіли, що хоч відреклися українства, але й вороже супроти Поляків були настроєні. Тепер і їх Поляки осідлали; тепер оті москвофіли, що нібито себе за „Русских" уважали, раптом признались до небувалої нації — Русинів, які не є ані Українці, ані Москалі, а просто „тутешні"... Так, як се власне вигідне Варшаві! Вони ширять культ Пілсудського серед народних мас в Галичині, оплюовують все українське і живуть досить не зле... Другим козиром Польщі — стали реґіоналісти. Се купка наймитів варшавських з Петею Певним („Укр. Нива") на чолі, яких ціллю є: 1. Безчестити цілий український національний рух і всіх його провідників. 2. Вихваляти під небеса маршала Пілсудського і „добродійства" польського уряду на Волині, його кольонізацію наших земель зайдами мазурськими, ну і підчас виборів грати ролю яничарів, що тягнуть наші маси виборчі голосувати на польську листу.

Щоб хоч трохи замаскувати каїнову роботу отих реґіоналістів, позволено їм кричати проти большевиків і обставати за українською державою, але... там, за Збручем, де ще нема Польщі. На се й злапалися деякі наївні Українці з Волині тай пішли з ними, отак як дехто в Галичині думав, що можна буде йти з москвофілами, аж поки не показалося, що і одні, і другі — і москвофіли і реґіоналісти є лише знаряддям в руках Варшави для розбиття української інтеліґенції, для позбавлення наших мас проводу.

Так само завела і друга наша ілюзія: віра в поміч Москви, Совітів. Вірили наївні люде, що, мовляв, і Москваж проти Польщі, отже повинна б простягнути руку українству, воюючому проти Польщі на західних наших землях. Але згодом і тут переконалися, що хоч большевицька Росія і провадить війну з Польщею, хоч і прагне до тої війни запрягти і наші маси, але — **виключно під своїм проводом,** без жадних „союзів" з нашими політичними партіями. В тій цили заснували собі КПЗУ (Комуністична Партія Західної України) Сельроб, який точно виконує волю московських начальників; заснували свої гадючі ґазети („Нові Шляхи", „Сельроб" і пр.), і хоч пишуть там Українці, але проводять цілою справою — висланці Москви. Тіж українські партії, які — хоч і неґативно ставляться до істнуючого стану на наших західних землях, — але хочуть провадити боротьбу за їх визволення **самостійно,** не після вказівок Кремля, тим партіям виповідає Москва нещадну війну, прозиваючи їх контрреволюціонерами, запроданцями і пр. Тільки тому, що вони хочуть вести свої маси і не бажають продаватися большевицькій Росії. Показалося, що всі оті організації і органи совітофільські створено зовсім не для боротьби з Польщею, лише **виключно для розбиття і знищення українського національного табору, для розкладу нашої національної інтеліґенції.**

Всі ті сили, отже, на які деякі наївні Українці числили, що будуть вони помічні нам для боротьби за визволення, показалися знарядами в руках або Польщі (праві москвофіли, реґіоналісти) або Москви (ліві москвофіли) для розбиття в першій лінії нашої провідної верстви, для її скомпромітовання, зогидження в очах ширших мас, аби ті маси — позбавлені голови — розчаровані потюпали за новими „спасителями": маршалом Пілсудським, або консулем большевицьким Лапчинським... Показалося, що — як дехто вірив — ніхто з тих ворожих сил пактувати з українством не збирається, лише — нищити його свідомі верстви, а нарід — опанувати, отемнити і визискати для своїх цілей.

Таке положення поставило перед українською політикою нові і тяжкі завдання. Поставило завдання — загострити теперішний курс нашої національної політики, зробити його виразнішим, яскравішим і більш безкомпромісовим. Треба увільнити наш табор від всяких непевних елементів; які виловлює „санація" або Совіти, аби вони розкладали наш табор.

Колиб не панькалися у нас здавна з лівими москвофілами (Вальницьким і ко.) — не вибилисяб вони по українських плечах в таку силу. Колиб не толерували так довго Петю Певного з його „Укр. Нивою", — не розпаношивсяб він так на Волині, не затруїв би українське там громадянство. Колиб не цяцькалися з деякими непевними елементами в середині національних партій (які тепер перейшли до „Нових Шляхів" з Крушельницьким і Ф. Федорцевим) — не наробилиб вони такої деморалізації серед нас...

Завдання нашої політики під теперішню хвилю, коли із здвоєною силою ідуть на нас Варшава і Москва, — почиститися в середині, вимести непевні елементи, покарати злочинців і перекінчиків, і — яскравіше підкреслити цілі нашої національної політики. Тільки остра політика свідома своїх цілей, невблагана до перевертнів, безкомпромісова супроти противника поможе нам з успіхом протиставитися новому наступові. Якість — замісць скількости, відвага — замісць хиткости, виразна позиція — замісць затушовування, ось що є на порядку деннім! Ось чим потрафимо зломати ворожий наступ і **вратуватися перед найгіршим, що нам досі грозило: перед відірванням від нації — її інтеліґенції!**

БОРОТЬБА ЗАГОСТРЮЄТЬСЯ.

Мало не кождого дня з Росії доносять про нові розстріли. Правда, розстріл від часу заведення раю для робітників і селян був там головним політичним арґументом, але минувшого року аґенти Москви заповідали по всему світу, що большевики не будуть уживати розстрілу ні других подібних насильних средств для стягання податку зі селян. Тепер, мовби для ілюстрації вартости большевицьких обіцянок, іде розстріл за розстрілом.

Як пояснити се явище? Річ певна, що большевицький уряд береться за розстріл, бо инчим способом не може собі дати ради. При помочи розстрілів думає він стягнути від селянина Росії податок на державу. Сього податку селянин не хоче платити, бо він не бачить з податку ніякої користи для себе. Земельної продукції за сі податки не поправляється. За село ніхто не дбає. Селянин бачить, що за зібрані з нього податки ведеться ріжного рода міжнародні авантури, вмішується в політику Китаю й Індії, з яких йому стільки користи, що з торічного снігу. Селянин бачить, що за його збіжа оплачується аґентів в Англії, Америці, Франції. Він бачить, що за його гроші будується фабричний промисел на фантастичні розміри; він не бачить, як йому має зі сього прийти користь. Відколи комуністи забрали на державу всі фабрики, від тоді фабричний товар усе був кілька разів дорожчий, як він був в часи приватної власности на фабрики.

Бачучи таку господарку народним добром, стягненим зі села, селяни відмовлялися давати податки. Уряд брав насильно. Селянин перестав сіяти так, що уряд не мав з чого брати. Ніякі насильства уряду тоді вже не помагали. Уряд казав, що він буде поблажливий для селянина, а зате став будувати великі рільничі підприємства. Нагло, розголосивши по світі закінчення терору проти села й заповівши великі добутки з великих сільських господарств, уряд знова звертається до репресій. Цілий світ нині знає, що причиною є невдача уряду в його політиці супроти села.

Уряд каже, що богаті селяни, так звані кулаки, підривають урядову збіжеву господарку та що се заставляє уряд повести гостру кампанію проти кулаків. Та кулаком нині в царстві советів називається селянин, що має одну корову й коня. Значить, похід проти кулаків се похід проти тих селян, що ще яко-тако можуть вести господарку. Сі селяни, значить, проти уряду. За урядом стоять хіба зовсім непродуктивні господарства.

До чого доведе наново роздута боротьба між селом і комуністичним урядом?

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

БОРОТЬБА ЗА ПЕКЛО.

З Лондону доносять про горяні дебати за — пекло.

Епископ Лондону, другий з раду епископ анґліканської церкви, виступив у неділю з проповіддю в славній церкві Вестминетер Абі та наговорив про пекло богато цікавих річий. Найважніше, він заперечив існованне пекла.

Таке говорив епископ тої самої церкви, яка ще недавно вважала віру в пекло за головний стовп усякої віри. Недавні то були часи в Англії, коли світського чоловіка, що важивсяби заперечити існованне пекла, булиби запроторили до вязниці як небезпечну людину. Нині ті „безбожні" речі голоситься з амбони й сим ніхто не псується.

ВІРА В ПЕКЛО А БЕЗБОЖНІСТЬ.

Цікава арґументація лондонського епископа проти приняття думки про існовання пекла. Каже він, що колись люди думали, що віри в пекло треба людям на то, щоби людий вести на дорогу моральности й віри. Нині люди вже давно переконалися, що ся думка є з ґрунту фалшива. Епископ Лондону каже, що образ душ безбожників, які смажаться в пеклі, зробив більше людий безбожниками, як якенебудь друга проповідь. Отже говорити про пекло значить ширити безвірність. Думка якраз протилежна тому, що в нас звичайно приймається за правду. Видно, епископ виходить зі зовсім нового поняття про Бога. Давніше церква представляла собі Бога як жорстоке єство, яке смакує в смаженню людських душ. Нині таке зображення Бога виглядає богато людям на богохульство. Чуючи таке зображення, новочасна людина відвертається від віри зовсім. Люди, що вважають віру за потрібну річ, стараються сьому якось зарадити. Не вагаються, видно, навіть осудити острими словами основні засади власної церкви, коли вони тепер показалися хибними.

СТРАХ І МОРАЛЬНІСТЬ.

Се нове понятте про Бога має свої основи в новім понятті власти вітця, держави, провідника. Колись люди ждали від усякої влади строгости, острого осуду, строгої кари, чи навіть пімсти. Нині люди переконалися в непридатности всякого страху для впливання на людське поступовання. Коли людина не дасться навести на дорогу розумованнєм, то страхом її туди на стало не заведеш.

ЕПИСКОП НЕ ВІРИТЬ У БОЖЕ ПОХОДЖЕННЯ УСТУПІВ ЄВАНГЕЛІЯ.

У своїй проповіди про пекло епископ Лондону мусів сказати теж дещо про ті уступи Св. Письма, на які спирається віра в пекло.

Епископ сказав, що слова в Євангелію Мафтея про пекло, про слова Ісуса про вічну кару певно з Ісусом не мають нічого спільного. Ісус, каже епископ, певно тих слів не сказав.

Щоби сказали люди в нас, якби людина, читаючи Св. Письмо, прийшла до переконання, що якісь жорстокі слова були зовсім неслушно приписані Ісусови?

РЕЛІҐІЙНА ДИСКУСІЯ БЕЗ СТАРИХ ТОРТУР.

Рівночасно того самого дня, коли епископ Лондону говорив сю сензаційну проповідь, відомий священик анґліканської церкви, декан Індж, котрий свого часу навідував з проповідями Америку, виголосив теж цікаву проповідь про пекло. Хоча він ще вагається, чи закинути страх як средство пропаґанди віри, але він теж відкидає віру в пекольні муки.

Річ певна, що не тільки римо-католицька церква, але й деякі протестанські церкви ще далі держаться старої віри в пекло. Через те якраз релігійна дискусія про сю справу така цікава. Ніхто тут другого вже не має сили переслідувати мечем і огнем. Дискусія відбувається тільки в ґазетах і з проповідальниць. Навіть лайки, старого теольоґічного средства, не видно. Дискусія відбувається досить культурно.

Вентура Ґарсія Кальдерон.

ОСТАННІЙ ПРИЯТЕЛЬ.

(Перуанське оповідання).

Вербували вояків і забрали йому сина. Не мав сили навіть плакати, сидів мовчки, згорблений в куті хати: Індіянин.

Новобранців вели два кінні десятники. Кричали та ганьбили, глухі на нарікання батьків, відводили новобранця в путах. Цим разом могли бути оглядніші, бо відводили Кіспіканчієву одиноку підпору, його сильного, все веселого двацятилітного сина. Він помагав батькові ставити в недалеких горах „чуно" та складати в ньому солену баранину на зиму. Колиж „Мати Люна" оставляла сліди ходаків на яскравім снігу, співали пастирські трембіти обох столітні пісні, одноманітні і наче заморожені холодом Кордільєрів. Хто з ним у будуччині гратиме „Кену"?

Пішки, з руками звязаними на плечах, [illegible] новобранець у напрямі побережа. Там у касарнях учитимуть його перуанського патріотизму, себто навчать його заздалегідь соромитися батька, що має коси, а жиє в хижі разом із маржиною (худобою).

Старий Кіспіканчі розвів ватру та перерахував свій маєток: пятьдесять срібних сольдів у гаманці з вовни вікуні (лями). Потім замкнув свою одиноку ляму та сходив по [illegible] стежці, викутій у скелі.

Вдолі, в оселі застукав насамперед до дверей громадського писаря, хитрого, балакучого мішанця, який свого знання вживав на те, щоби висисати всіх людей. Кіспіканчі розповів свій жаль співним голосом своєї раси ломаною еспанщиною, перемішаною словами наріччя та частими зітханнями. Хотів випросити назад свого сина, свою одиноку підпору. Писар умів дати собі раду. На отсьому папері з гербом, перед яким Індіяни дріжали, бо так частенько в імені закона волів дати все, що мають, писав гарним письмом: Нижче підписаний Кіспіканчі, горожанин републики Перу, знаючий по еспанськи, зважується станути перед Вашою Милістю та просить...

Довге письмо треба було підписати, одначе Індіянин не вмів писати. Вели його неповоротною рукою по непевних карлючках письма.

Частина срібняків остала в писаря.

Перед дверима завагався. Здавалося, що жаліється на свою долю кондорам, що плили по небі на захід.

А може має виявити своє горе Пресвятій Діві? Гарна свічка в срібнім папері коштує пять сольдів, а має такі гарні рожеві прикраси, що зворушить і найрівнодушнішого святого. Одначе Індіянин боявся Богородиці із золотим сяйвом; непокоїла його. Опиралася в своїй скринці наче у млостях, уся бліда над жалями, які століттями мусіла вислухати. Колиж дідусь свою свічку засвітив, побачив у ніг Богородиці двацять инших свічок і злякався. Напевно вербуючі відвідали всі хати та спустошили їх..

А всеж, коби Богородиця була хоч трохи більше креолькою! Це біле лице, цей жемчугами висаджуваний оксамитний плащ не додавав йому довіря. Колиби був просив індіянську Пресвяту Діву. Що був би їй обітував! Порахував решту грошей та пішов до чарівника.

Чарівник був Індіянин. Розумів мову птахів і крик небесної альпаки (лями), коли в морозну ніч гонить звіздисту лисицю. Пятнацять літ горілки вдержувало його безнастанно в сибільському замороченні. Ледви почув дідусеве бажання та ледви встромив за пояс його останні гроші, перемішав кілька грудочок вапна та кілька сушених листків коки*), а цю мішанину набожно розжвякав. Поважно виплював її на чотири сторони світа та поглянув, чи орли й сули кружляють над прастарими гробами Інків. Дарма!

— Заклинати їх можемо, — бурмотів та порпався в свому ніколи нечесаному волоссі. — Лихі очі можемо заклинати, пропавше кохання, хитрощі діявола Сюпея — можемо заклинати все, що є, лише волі білих людей ні.

І живими рухами розложених рук показав, що Індіяне не мають ніяких прав з тієї пори, коли їх покинув бог сонця.

Кіспіканчі не сказав ні словечка. Білий місяць запровадив його додому, до хижини в горах.

Уперше в житті не міг грати на трощаній сопілці. Як усі Індіяне, ціле життя жив у мовчанці. Одначе нині відчував невтишиму тугу говорити з кимсь про ранішні пригоди, що годі йому далі жити, про несправедливість, про грізну самотину, в яку його вкинули, про біль, який розсаджував його груди. Ні писар ні чарівник не розуміли його.

Крик лями пробудив його із задуми. Це гарне сотворіння, якого густою шерстю пробігав тихий жах, мріяло вирішивши очи. Кіспіканчі по індіянському звичаю сів біля лями на землю.

— Забрали мені його, мою дитину...!

Чи розуміла його ляма? Певно, бо як усі домашні собаки, відгадала неспокій свого господаря, а мудру, гарну голову поклала поважно на його долоні.

Терла шиєю об Кіспіканчеве пончо, заскомліла та примкнула очі. Тепер дідусь став розповідати їй усе, що йому сталося...

Здавалося, що слухає пильно, так як слухала би людина. Потім задзвонила срібним дзвіночком на ремінці на шиї, начеб давала знати, що розуміє всі жалі Індіянина.

*) Кока (кука) перуанська назва на Erythroxylon coca — кущ, якого листя має в собі кокаїну. Їх жують як бетель. Деякі роди коки достарчають тверде, червоне дерево (Red wood).

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 64 УНС, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться в суботу, 7-го грудня, о годині 7.30 вечером під ч. 435 Маен ул. Обовязком є кождого члена прибути на час, бо маємо важні справи до полагодження. Кождий член обовязаний принести 30 центів за календар У. Н. Союза. — В. Матвіяс, предс.; М. Сас, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Бр. св. ап. Петра і Павла, від. 39 УНС, подає до відома своїм членам, що річний мітінґ відбудеться 8-го грудня в гали церковній о першій годині пополудни. Кождий член нехай прийде, бо буде вибір нового уряду на рік 1930, буде справозданне касове контрольної комісії, полагоджування дуже важних справ і принимання нових членів без вступного до братства і до У. Н. Союза, то є добра нагода і кождий старий член, щоби припровадив бодай одного нового члена, який вписався би до братства і до УНС. — Іван Фецич, секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧИТАННЯ КНИЖОК.

Одна річ дуже впадає в очи серед нашої української громади в Злучених Державах, а се є цілковитий брак заінтересовання просвітою й наукою.

Возьмім для порівнання старий край. Там мимо незвичайного переслідування брутальними методами зі сторони окупанта, в кождім селі, в кождій найменшій закутині закладають читальні, подекуди приватні українські школи. Тут в Америці, де рука окупантів нас не переслідує, де маємо повну волю творити, що захочемо і як захочемо, якось не чути навіть про постійне провадження читалень. Не знати навіть чи на цілім просторі американської України є хоч одно товариство, що провадить правильно випозичування книжок межи своїх членів, хоч майже кожне товариство має на меті удержуванне бібліотеки для своїх членів.

Мимоволі виринає питаннє: яким то духовим життям жиє наш народ в Америці? Чим він займається кромі звичайного пустомельства на товариських сходинах? Чи є які одиниці, що працюють самі над собою, що образуються, що читають книжки? Якось про се не чути. А прецінь колиби так люди засмакували в читанню, тоді цілком інакше виглядалоби народне життя між Українцями в Америці. Тоді люди старалисьби хоч придбати собі ті „перли", про котрі говорить Франко у своїх золотих строфах. Маючи перли, добуті читаннєм книжок, працею, вони вмілиби пошанувати науку других людей, хочби своїх дітей. І тоді вони старалисяби помагати своїм дітям до науки, але не відбирати їх зі школи і посилати на зарібки ще в молодім, дитячім віці. Вони зрозумілиби, що час, котрий так точно обрахований в американськім життю, витрачений на науку дітей, є для них найціннішим скарбом, бо його „вода не забере, не візьме розбійник, ні огонь не спалить".

Дивно мені, що в наших часописах про все пишеться, а нема постійної кампанії за читаннєм книжок. Так неначеби та справа для нас не була важною, неначеби наша українська іміґрація мала вже забогато образованих людей. Сумно й ніяково стає, що не слідно ніякого поглиблення думки, а лише звичайні сусідські справи, звані звичайно громадянськими. Колиби так наші часописи видвигнули справу популяризовання науки, тоді виринулоби питання, які читати книжки, тоді наші накладні випускалиби більше книжок у світ, а після скількости виданих книжок і світ мігби нас цінити як культурний народ. Тоді й не один літературний твір, досі в рукописі, побачивби денне світло.

Отсими кількома думками я бажавби розпочати дискусію на сю тему і був би дуже вдоволеним, колиби так наші читачі забрали слово в тій справі та висказали свою опінію.

Михайло Скибінський,
Вунсакет, Р. Ай.

—o—

Американська преса про наш танок і танцюристів школи Авраменка.

"Cleveland Plain Dealer", Sunday, November 24, 1929, writes:

UKRAINIAN YOUTHS REVEL IN DANCING

Twelve-Year-Old Taras Leads Others Through "Long-Rope" Steps.

By MARY JUNE BURTON.

"Hit it once!" ordered Taras James, in Ukrainian, and the long line of fifteen boys gave a smart grazing rap on the floor with their right heel and danced off again, hand in hand, to the swinging music of the violin.

Taras was the leader. He was fair-haired and wiry and 12 years old, and his thin legs pursued each other expertly in the intricate step. For a year he had been coming with the other boys to the dancing school at the Ukrainian National Home, W. 14th Street and Fairfield Avenue S. W.

"Hit it twice!" chanted Taras.

Fifteen boys gave two thumps apiece, dragging their heels sharply backward to the right. They were hearty, man-sized thumps, too. This „arkan," or "long-rope," dance was a man-sized dance and took plenty of wind.

"Hit it once for the mother—
Hit it once for the father—"

The Heavy Shoes Help.

Still hand in hand, the boys made a circut of the floor, thumping and turning, and their faces grew red with the exercise. They wore blouses and serviceable knickerbockers and good heavy shoes.

Pity the American Penrods who go sulkily to dancing school in stiff collars and patent leather pumps!

"The father is sleeping—" warned Taras.

The thumping faded to a quiet orderly shuffling of feet. The dancers executed a difficult step of bending both knees to the right and coming up sharply again.

"The father is awake!" shouted Taras joyously.

Fifteen small boys made the hall resound with a terrific clatter. John Ardan gave a final flourish on his violin, and the dance was ended.

This next dance was for boys and girls both. It was called the "buckwheater." In it the boys did that striking step often seen on the stage, in which they crouch down with bent knees and shoot their legs alternately in front of them.

Mother Tells of School.

"That step is real Ukrainian," volunteered Taras' mother. She sat on a bench along the wall, with a dozen or so other mothers, who came every week to watch the dancing school.

"Usually, on the stage or any place, that step's called Russian," she added. "But first it was Ukrainian.

"The girls here wanted to learn it, too, but their teacher wouldn't let them. He said it wasn't dignified fo them, and that in the dances back in Ukrainia the girls never did.

"We've had this school about a year. Often more than 100 children come to the practices. It was started by the Ukrainian ballet dancer, Vasile Avramenko, who goes about the United States setting up schools in Ukrainian colonies.

"We like to have our children learn to dance the old dances right. I've never been to Ukrainia, although my parents and my husband were born there. My home town is Pittsburgh. But I want Taras to read and write Ukrainian and know something about the country's history."

Teacher Like Band Leader.

The present teacher, Mike Lewitzky, was having a little trouble getting the "buckwheaters" to divide into four even groups. Most of the time, though, he stood at the side, marking time gently. He was like the leader of a well-trained jazz band that can conduct itself quite well in a familiar piece.

I haven't said a word about the graceful dancing of the girls. They did their steps beautifully and naturally.

Somehow, you expect girls to enjoy dancing. It's a lot more astonishing that ten and twelve-year-old boys will come willingly to dancing school and clamor to be in as many dances as possible.

The fast and exciting whirlwind dance is the answer, or the shepherd dance, which the boys execute with cracking whips, or the sword dance, wherein they whang each other gloriously with broomsticks.

There's no doubt about it, even Penrod would have loved that sword dance.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

БОФАЛО, Н. Й.

В обороні національного імени.

Ґазета „Бофало Куріер-Експрес" в числі з 20 листопада подає слідуючу ухвалу Українців міста Бофало:

UKRAINIANS OF BUFALLO SEEK CENSUS LISTING

Petition, forwarded to bureau chief objects to designation as Ruthenians

Ukrainians of Buffalo, in petition forwarded yesterday to the chief of the United States census bureau, requested that they be clasified as Ukrainians and not as Ruthenians, in the 1930 census. The petition reads:

"We, as residents and citizens of the United States of Ukrainian origin, and members of the John Franko Assembly No. 299, a Ukrainian National Association located in the city of Buffalo, hereby formally petition you, as director of the census, to classify all our co-nationals living in the United States as Ukrainians, or as of Ukrainian descent in the coming census of 1930. The census of 1920 classifies members of the Ukrainian race as Ruthenians, which is not a correct classification, in that there is no Ruthenian race, or Ruthenian language. It is our desire that this inconsistency be corrected.

"Our people, as emigrants, in the past have been registered as Ruthenians quite regardless of their spoke the Ukrainian language. The designation Ruthenian has been discarded of recent years by Ukrainians throughout the world. Our nationals designate themselves invariably as Ukrainians. All our institutions and organizations are incorporated as Ukrainian bodies.

"It is our respectful request and sincere desire that your bureau of the census will enable recognition of this Ukrainian race in the future pages of this country's history by our recognition as such in the pages of your census. We no more want our nationality, race and language incorrectly classified and misrepresented. We, too, want to array ourselves among the many sturdy and fine nationalities that are lending themselves to the building and growth of our new homeland republic of the western hemisphere.

"It is earnestly hoped that you will recognize the justness, correctness and importance of our appeal and request, and that you will give this matter immediate official consideration.

"We will greatly appreciate an acknowledgment of this our appeal that the members of John Franko, Ukrainian National Association of Buffalo may know of your action, and for which we express our sincere gratitude."

The petition is signed by Michael Kawalir and Stanley Didur, president and secretary, respectively, of John Franko Assembly, Ukrainian National Association.

—o—

ШИКАҐО, ІЛЛ.

Січ вступає до міліції.

Українське Шикаґо живе тепер під кличем мілітаризації. Літом гостювали у нас визначні люди з Европи, які все били на те, що лише власними силами й то оружною боротьбою стрясемо зі себе ярмо неволі, які накликували нас до помочи воюючій у старім краю молоді, до помочі для У. В. О., яка є репрезентантом бойового напрямку нашого громадянства.

Прийшла осінь і Шикаґо ворохнулось. Слова українських гостей з Европи не впали на камінь. Зорганізовано комітети допомоги У. В. О., які мають все за собою успіхи, а що головніше: зібраного гроша. Сьогорічні листопадові свята в Шикаґо дадуть рівнож значну підмогу для У. В. О. й Інвалідам. Не даром отже голосить „Свобода" товстим друком на найвиднішому місці: „Листопад, це місяць українських інвалідів".

Не всі одначе в Шикаґо розуміють слова заклику „Свободи". Деякі організації влаштовують листопадові свята, а за добуті з цього свята гроші купують „якісь плити з надписями", які посвячують, мовляв, на память для грядущих поколінь. Вони так і розуміють та вірять, що „посвячені плити", які стоятимуть літами у церкві — це поміч воюючим краєвим студентам, політичним вязням й інвалідам.

Навіть гетьманська „Січ" не остала в перегонах несення помочі старому краеви позаду. Вона корпоративно вступила в ряди американської міліції стейту Ілиноіс. Тому саме й пишу про мілітаризацію Шикаґа. Що „Січ" вступила в ряди міліції, це не зле діло. Кождий Українець, якому подобається військо й який хоче держатися клича: „в здоровому тілі здорова душа", повинен відшукати для себе відповідне виховне товариство, щоби відродити себе фізично й духово. Кажу отже, що вступ „Січи" в ряди міліції це відрадна проява. „Січ" докотилася вже до краю, не мала дальшої цїли свого істновання, тому мусіла знайти якийсь вихід з крутого положення. Там, цебто в Американців, почують щойно Січовики, що значить муштра, маневри і т. п. Команданти „Січи", отамани, сотники, хоч вони зі старшинськими відзнаками на рукавах, не в силі дати Січовикам того, чого самі не знають і не посідають. Молодим хлопцям військо пахне, й вони знайдуть його у стейтовій міліції. Американські капралі куди краще розуміють військову штуку від наших „окружних" отаманів. Що воно так, свідчить про це факт, що бувші інструктори й команданти Січи „попали в рекрути". У війську нема жартів, треба зачинати „фром ди батом" (from the bottom); не питають, хто чим був у цивілю.

Здавалося би, що всьо в порядку. На щож тоді турбувати людей якоюсь мілітаризацією й писати про це до часописів?!

А ось чому я про це пишу. Перше, що це є подія з життя Українців в Шикаґо, про яку інтересно почути й иншим українським громадам по всій просторій Америці. По друге, пишу це тому, що ануж десь у Клівленді або в Дітройті є рівнож Січи, які дійшли вже до самого краю й шукають спасенного виходу з положення. Може прочитають, повірять, як справа стоїть, і собі вступлять в ряди стейтових міліцій. По трете, пишу це й тому, що аранжери цього „переходу" в ряди американської міліції твердять, що це є певний завязок української армії в Америці. При тій нагоді роблять зі себе народних мучеників. Мовляв, як ви на нас нападаєте, а ми, дивіть, творимо українську армію. По довгих заходах і трудах продовжують вони дальше свою пісоньку, щоби їм „удалося в американських властей дістати позволеннє організувати свою міліцію, своє військо, яке вразі потреби виїде під синьо-жовтим прапором боротися за свій край і права". Як гарно це звучить! Хтож міг би бути проти таких благородних діл і плянів?!

На ділі однак так воно не є. Щоби вступити до американської міліції, на це не потрібно ні заходів ні трудів. Всі знають, що нині не то до міліції, але до федеральної армії приймають спосібних молодців з отвертими руками. Вистарчить зайти до рекрутаційної станиці й там підписатися. Хто хоче набратися військового духа й знання, того радо приймають. Колись Айриші вступали в ряди американської армії, щоби вишколитися у військовому ділі, а відтак помогти своїй Ірляндії у боротьбі з Анґлією. Може й нам не зашкодилоби так робити, бо відомо, що війна потребує вишколених всяків.

Говорити знову, що повстають у Шикаґо перші завязки української армії, це самообман. Можна було про щось такого говорити в часі світової, чи польсько-української війни. Тоді можна було про це не лише говорити, але й реально переводити, то чомуж тоді наші отамани так не робили?

При кінці додам, що нехай Січовики вишколюються у військовому ремеслі, бо це річ не зла. Одначе хай не роблять зі себе ізза цього мучеників за Україну й хай не проповідують, що американська міліція це завязки української армії. У нас в краю є армія, треба лише їй допомогти матеріяльно, а самому покищо нема тамтуди чого їхати. Замісць витрачувати гроші на коштовні січові маневри й вистрілювати сотні долярів „на сліпо", не шкодилоби завернути ті сотні, скажім, для У. В. О. й вистрілювати їх „до цїли".

С. Куропась.

—o—

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Рочестерська оркестра дає концерти.

По довгих літних вакаціях і осінній підготовці рочестерська мандолінова оркестра знову готова вже до концертових виступів. Склад оркестри добрий і відповідний музичним вимогам. Репертуар доповнений новими піснями. Програма богата і ріжноманітна: од народних пісень до оперових уривків.

Перші свої виступи оркестра плянує дати в містах Обурн і Сиракюз в днях 14 і 15 грудня, а пізніше в Бофало й инших місцевостях.

Ведуться також переговори про виступи оркестри на місцевих радіостаціях.

В самому місті Рочестері готується дати декілька концертів самостійних і в сполуці з громадським хором.

Мусимо привітати початок праці цеї оркестри і сподіваємось, що Рочестерці й околичні громади підтримають духа молодих музиків і покажуть, що нам, старшим іміґрантам, не байдужі пориви і праця нашої молоді на ниві рідної музики.

І. Г.

СТРОГА ЦЕНЗУРА В ПОЛЬЩІ.

У Львові вийшло 11. число журналу „Шлях виховання й навчання", місячний педагогічно-методичний додаток до „Учительського Слова" за листопад 1929, число присвячене в цілости десятьлітній праці на видавничім полі діточої літератури п. Михайла Таранька, і польська цензура сконфіскувала його в цілости. Причина цеї цензури тільки одна, а іменно, що Поляків коле в очи всякий український поступок, бо ані протидержавних ідей, ані нічого іншого протизаконного в цілім числі не було ні на волос. Так само підпало під цензорський олівець 10. число діточого часопису „Світ Дитини" за статтю „Про те, як Україна була під владою Литви й Польщі" (Малий історик), бож польський закукурічений прокуратор не хоче допустити до того, щоб світ знав, що Ляхи силою забрали українські землі і що Українці завзято боролися проти підступного наїздника, і хотівби певно впоїти в увесь світ, що українські землі, це відвічна посілість Польщі.

Тішся, Ліґо Націй, твоя праця значно поступила вперед у поліпшенню долі й прав меншин, коли польський цензор не дає написати звичайної невинної правди про дійсний стан річей. Та не ликуй, Ляше... Правди не сховаєш навіть перед твоїм цензорським олівцем; вона, чи скорше, чи пізніще, виплине на верх.

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписаний, член бр. св. о. Миколая, від. 193 У. Н. Союза, почуваюсь до обовязку зложити сердечну подяку головному урядови У. Н. Союза за уділення мені з фонду запомогового допомоги в сумі $50.00.

Рівнож дякую місцевим урядникам і членам за се, що старались підпомагати мене в моїй недузі. Хай розвиваєть-ся наш батько У. Н. Союз, котрий в біді й нужді допомагає своїм членам.

Стефан Паробій,
Тейлор, Па.

—o—

Я, член товариства „Любов", від. 43 У. Н. Союза в Филаделфії, щиро дякую Головному Урядови У. Н. Союза за уділення мені $50.00 з фонду запомогового. Також щиро дякую урядникам згаданого товариства, бо лише завдяки їм і У. Н. Союзови моє здоровлє значно поліпшилось.

М. Винник,
Филаделфія, Па.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Діти жертвують на інвалідів.

Ми, ученики українських національних танків артиста-балетмайстра Василя Авраменка, мали нагоду бути на обіді української православної Громади при 14-тій вул. в Ню Йорку дня 24 листопада.

Ми затанцювали чотири танки, за що одержали не тільки оплески від шановних гостей, але вони зложили нам чотири доляри, котрі ми вислали на інвалідів через Обєднання.

В танцях виступали: Олена Боднар, Стефанія Тураш, Юліян Бриґідир, Івась Куцик і нижче підписаний. Ми всі згодились вислати цю жертву на інвалідів.

Стефан Дроботій.

ВОДЕРВЛІТ, Н. Й.

На інвалідів.

З рамени Українсько-Американського Ситизенського Клюбу дано три вистави живих картин з Галичини. На одну з тих вистав запрошено о. Андрія Іваницина з Трой, Н. Й., щоби сказав дещо про значіння горожанських клюбів.

о. Іваницин не відмовив просьбі, прибув і вияснив присутним ваґу тої такої важної справи. А заразом навязав свою промову до образів з галицького життя, пригадав рідний край, а з ним і наших інвалідів, котрі обороняли нашу землю від ляцьких наїздників. Згадуючи про це, заохотив до жертв на край. Збіркою занялися громадяни: Олекса Заяць, Заблоцький, Апостол і Футулуйчук.

Зібрано $43.45. Клюб доложив $7. Разом вислано до Обєднання для інвалідів $50.45.

В. Футулуйчук, секр.

ФРЕКВИЛ, ПА.

З панахиди на інвалідів.

Досі ще не було у нашій церкві панахиди за поляглих героїв нашої славної армії, яка обороняла рідну землю і нашу державність. Відправлено її доперва того року, коли став парохом о. Милянич.

По відповідній проповіди пароха переведено збірку на допомогу інвалідам і зібрано $19.75, які відослано до краю через Обєднанне.

В. Заґібайло.

ЕЛМАЙРА, Н. Й.

З панахиди на інвалідів.

В українській католицькій церкві нашої громади відправлено панахиду за погибших героїв української визвольної боротьби. Підчас панахиди зібрано $10 на інвалідів і вислано до краю через Обєднання.

ГАРТФОРД, КОНН.

З панахиди на інвалідів.

При панахиді, яку відправлено з приводу Листопадового Свята, перевели Марія Данилів і Анна Бойчук збірку на допомогу інвалідам.

Давними часами були у нас більші збірки в церкві, а тим разом зібрано тільки $24.04.

Думаю, що збірки по церквах випалиб краще, колиб священик складав рівнож жертву, бо це є добрий примір для инших і люде звертають на те увагу.

Відослано до Обєднання $25 на допомогу інвалідам.

На балю гром. А. Йордан пояснив цілі нашої революційної організації і взивав, щоби її попирати.

Зложили по $1: К. Ярусевич, А. Йордан, Л. Угрин, Е. Бутирмен, М. Ганкевич, Т. Локоть, С. Вакалюк і П. Драпяк.

Ще на одну ціль треба памятати нашій громаді, а то на допомогу будові Дому Українських Інвалідів у Львові.

Петро Драпяк.

Дурнота.

Соломон колись сказав: Дурнота є дуже заразливою. Один дурень творить багато дурнів. Дурний звичайно не дається відучити від свого глупства. Хочби ти дурня запхав до моздіра, то не можеш з нього вигнати дурноти.

ВІДОЗВА.

НАРОДНИЙ ДІМ В СЯНОКУ.

Ми, Українці з сяніцького повіту, повинні трохи ліпше поставитись до справи нашого повіту. На днях ми дістали лист від Комітету будови Народного Дому в Сяноці, в якому Комітет дуже нарікає на американських еміґрантів.

Товариші! Ми тут на американській вільній земли забуваємо за горе Рідного Краю. Там наші брати перебули тяжку війну. Потім вони боролися за волю України, а ми тут дивилися крізь пальці на їх героїчні змагання та тяжкі страждання.

Не так сталося, як вони хотіли, й наш край опинився в неволі лютого ворога. Але боротьба мусить іти далі, аж до визволення нашої рідної землі. Ми звідси мусимо помогти в цій боротьбі. Для нашого повіту ми самі повинні власними грішми поставити Народний Дім, де був би осередок для народньої роботи для цілої Сяніччини. Нехай знають наші рідні, що ми живемо й не забуваємо за ту землю, з якої ми вийшли й за якою тужимо далі.

Товариші! Подивімся: там у Сяноці стоїть дім московський. Чому не має стати там український дім?

Чи ми маємо бути гіршими для нашої рідної Лемківщини? Чи не варті наші зелені лемківські гори, щоби ми згадали за них тут і помогли нашому народови, що там бореться за своє вільне життя?

Крайня пора й нам сказати своє слово. Тож до діла, товариші! Закладаймо місцеві комітети по цілій Америці й покажім свою любов до рідного краю не словом, а ділом. Нехай не буде ні одного Українця, котрий відмовивсяб в тій справі помогти.

Наш комітет має кілька листів від комітету з Сянока. Ми радо послужимо всім своїми інформаціями, хто лише забажає.

За комітет:

Василь Карбовник,
129 Putman St.,
New Britain, Conn.

ГРИБ ВЕЛИКАН.

В Димарці, кольбушівського повіту, знайшли гриба, якого шапка мала 28 центиметрів проміру і який важив більше як півтора кільоґрама.

В ночі вертають до дому освіченою ліхтарями вулицею три дуже пяні товариші. Один із них задержується, вказує на ліхтарні та каже:

— Знаєте що! Мусимо перечекати хвильку, аж перейде ця процесія з походнями.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ